

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 144/04-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Jána Bolecha – BOLECH, K., zastúpeného advokátom J. O., Advokátska kancelária, T. T., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 241/99, pôvodne pod sp. zn. ROB/666/99, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Jána Bolecha – BOLECH na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 241/99, pôvodne pod sp. zn. ROB/666/99, porušené bolo.

2. Jánovi Bolechovi – BOLECH priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 45 000 Sk (slovom štyridsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia Jána Bolecha – BOLECH na účet advokáta J. O., Advokátska kancelária, T. T., vo výške 9 010 Sk (slovom deväťtisícdesať slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti Jána Bolecha – BOLECH n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. apríla 2004 doručená sťažnosť Jána Bolecha – BOLECH, K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom J. O., Advokátska kancelária, T. T., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 241/99.

Ústavný súd 5. mája 2004 prijal sťažnosť na ďalšie konanie uznesením č. k. III. ÚS 144/04-9.

Sťažovateľ uviedol, že 22. marca 1999 podal okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhal zaplatenia sumy 63 325 Sk s príslušenstvom od odporcu VÚB Leasing, s. r. o. Dňa 13. apríla 1999 okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. ROB/666/99, ktorým zaviazal odporcu na zaplatenie žalovanej sumy spolu s úrokom z omeškania a trovami konania. Odporca podal proti platobnému rozkazu odpor. Od vydania platobného rozkazu okresný súd vo veci nekonal, preto ho sťažovateľ listom z 20. februára 2003 požiadal o vysvetlenie, z akého dôvodu nebolo vytýčené pojednávanie, na ktorý okresný súd vôbec nereagoval. Dňa 7. augusta 2003 podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v konaní a súčasne požiadal o vytýčenie pojednávania, avšak okresný súd opätovne nereagoval. Sťažovateľ nepovažuje vec za takú zložitú, aby sa nemohla počas 5 rokov ukončiť, a je toho názoru, že zo strany okresného súdu došlo k porušeniu jeho základného práva.

Sťažovateľ okrem porušenia základného práva žiadal aj o vyslovenie príkazu vo veci konať a o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý podal faktografiu úkonov a uviedol, že 28. júna 2004 bol vo veci vytýčený termín pojednávania, a sťažnosť navrhol zamietnuť. Zdôraznil, že odporca vo veci 7. mája 1999 pripojil výpis z bankového účtu o úhrade žalovanej istiny. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení uviedla popis vykonaných úkonov a oznámila, že k 1. aprílu 2003 viedla dve obchodné oddelenia, čo predstavuje 1 138 sporových vecí, z toho je asi 400 vecí starších ako 5 rokov, v ktorých sa vôbec nekonalo. Spolu s agendou obchodného registra mala v oddelení k 1. aprílu 2003 spolu 2 000 vecí. Ďalej uviedla, že mesačne ukončí 30 sporových a 30 starých registrovaných vecí. Niekoľkokrát upozorňovala predsedu okresného súdu na neprimeraný počet vecí v jej oddelení, avšak bezvýsledne vzhľadom na nedostatok sudcov na ich súde.

Sťažovateľ, ako aj predseda okresného súdu uviedli, že súhlasia s prejednaním veci bez ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, vyjadrenia predsedu okresného súdu a zákonnej sudkyne a najmä na základe spisu sp. zn. 29 Cb 241/99, predtým vedeného pod sp. zn. ROB/666/99, zistil nasledovný skutkový stav:

Dňa 24. marca 1999 sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu proti VÚB Leasing, s. r. o., na zaplatenie 63 325 Sk s príslušenstvom, ku ktorému priložil aj prílohy.

Dňa 13. apríla 1999 okresný súd vydal platobný rozkaz.

Dňa 10. mája 1999 podal odporca odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 13. mája 1999 vydal okresný súd uznesenie o poplatku za odpor, ktorý odporca uhradil 2. júna 1999.

Dňa 30. júna 1999 bola vec prevedená do registra „Cb“ pod sp. zn. 29 Cb 241/99.

Dňa 16. júla 1999 okresný súd zaslal odpor na vedomie sťažovateľovi.

Dňa 16. februára 2003 sťažovateľ urgoval vytýčenie pojednávania.

Dňa 8. augusta 2003 sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní.

Dňa 3. júna 2004 okresný súd nariadil termín pojednávania na 28. jún 2004, na ktorom aj rozhodol.

III.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval, prípadne vykonal rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou zohľadňuje vždy konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02 a iné).

Pokiaľ ide o zložitost' veci, ústavný súd hodnotí predmetné konanie ako obchodný spor, ktorý nevykazuje známky zložitosti. O tom nakoniec svedčí aj tá skutočnosť, že okresný súd dokázal rozhodnúť už na prvom pojednávaní, avšak až po prijatí sťažnosti na ústavnom súde.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, tento na podporu svojich tvrdení k návrhu predložil dostatok dôkazného materiálu a urgenciami a sťažnosťami sa domáhal ochrany svojich práv v konaní. Jeho postoj možno hodnotiť ako aktívny.

Pokiaľ ide o tretie kritérium, a to postup okresného súdu v predmetnej veci, ústavný súd zistil, že tento vo veci nepostupoval tak, aby nedošlo k porušeniu základného práva na

konanie bez zbytočných priet'ahov. Okresný súd vôbec nekonal od 16. júla 1999, keď zaslal s'ťažovateľovi na vedomie odpor proti platobnému rozkazu, až do 3. júna 2004, keď vytýčil termín pojednávania vo veci na 28. jún 2004. Priet'ahy v konaní tak predstavujú obdobie takmer 5 rokov. Obrana okresného súdu a najmä zákonnej sudkyne založená na zlom personálnom zložení okresného súdu a nadmernom zaťažení v jednotlivých oddeleniach ako dôvodov priet'ahov nemôže byť zo strany ústavného súdu akceptovaná.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99).

Z týchto dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

S'ťažovateľ sa taktiež domáhal vyslovenia príkazu okresnému súdu, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva porušil, vo veci konal.

Medzičasom okresný súd už vo veci rozhodol rozsudkom z 28. júna 2004, preto ústavný súd v tejto časti s'ťažnosti nevyhovел (bod 4 výroku nálezu). Okresný súd v prípade zrušenia jeho rozhodnutia nadriadeným súdom bude povinný podľa ústavy vo veci ďalej konať bez priet'ahov a nastoliť stav právnej istoty.

S'ťažovateľ žiadal priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk, ktoré žiadal vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ len rámcovo uviedol dôvod priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ktorý oprel hlavne o dlhodobé následky právnej neistoty, ktoré pretrvávajú 5 rokov.

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásady spravodlivosti, z ktorej vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa tým, že okresný súd nekonal v jeho veci bez prietáhov. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu, na rozsah zbytočných prietáhov v jej rámci, berúc do úvahy povahu sporu a jeho vplyv na sťažovateľa, sumu 45 000 Sk považuje ústavný súd za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal, aby ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť mu trovy konania za dva úkony, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie ústavnému súde, t. j. za dva úkony po 3 650 Sk a dva režijné paušály po 136 Sk spolu s DPH, spolu 9 010,50 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných sťažovateľom vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom na účet jeho právneho zástupcu.

Pri určení výšky trov právneho zastúpenia vychádzal ústavný súd z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa pozostávajú z dvoch úkonov vykonaných v roku 2004, za ktoré patrí odmena za jeden úkon podľa citovanej vyhlášky 4 540 Sk a režijný paušál v sume 136 Sk, spolu 9 352 Sk. Trovy konania určené podľa citovanej vyhlášky spolu s DPH by boli 11 129 Sk.

Keďže sťažovateľ žiadal 9 010 Sk, ústavný súd mu priznal trovy v tejto výške, pretože neprevyšujú trovy určené podľa citovanej vyhlášky (bod 3 výroku nálezu).

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. augusta 2004